

Ton Scherpenzeel -Interview- vragen

Beste Ton

Fijn dat ik u mag interviewen.

Hoe gaat het nu met u?

Goed dank je.

Hoewel ik graag met het heden en de toekomst bezig ben, zou ik, als u het goed vindt, ook even terugblikken op de afgelopen decennia, want u bent zo productief!

Uw naam is natuurlijk onlosmakelijk verbonden met Kayak. Maar u heeft nog veel meer gedaan, en dat is misschien niet of nauwelijks bekend bij het grote publiek. U bent een muzikale duizendpoot, maar ik zie u nauwelijks op tv. Kijk ik te weinig tv of bent u liever op de achtergrond?

Ik ben inderdaad niet vaak op tv. Het is ook niet zo dat ik liever op de achtergrond ben, maar het maakt me gewoon weinig uit. Voor mij gaat het om wat ik maak en doe, niet om persoonlijke bekendheid. Hoewel dat af en toe wel wat deuren zou kunnen openen, die nu gesloten blijven natuurlijk.

U werkt al sinds de jaren '80 samen met Youp van 't Hek. U gaat mee op tournee. U heeft de 'regie' dan minder in de hand dan met Kayak. Wat zijn de voor en nadelen van zo'n theater tour t.o.v Kayak?

Bij Youp ben ik 'dienend'. Alles staat in teken van Youp en de teksten, zijn verhaal. Het is zijn show. Muziek, maar ook decor, moet helpen om zijn verhaal te vertellen. Ik kan daar prima mee uit de voeten, onze samenwerking dateert al van 1985 dus dat zegt wel wat. Het is gewoon mijn vak, en dit is een facet daarvan. De muziek is zeker belangrijk en sfeerbepalend op sommige momenten, maar ik heb niet de illusie dat mensen voor mij of voor mijn muziek naar de voorstelling komen. Zonder mij zou de zaal ook vol zitten. Ik heb geen last van een groot ego, en doe dit graag. Bovendien is het een ontzettend leuke ploeg om mee te werken en zijn de werkomstandigheden prettig. Elke avond een volle zaal. Dat kunnen weinigen zeggen.

U schreef (of schrijft?) muziek voor kinderen voor kinderen. Was dat "alleen maar" de muziek of ook de teksten? Wat vindt u de beste drie KvK liedjes die u heeft geschreven, en waarom?

Nee, dat was alleen de muziek. De teksten kreeg ik altijd aangeleverd, en daar moest dan muziek bij. De mooiste vind ik zelf 'Mijn Vader Is Een Ster', helaas is dat nummer qua muziek door de slechte productie volledig verknald. Een andere geslaagde is een nummer

dat ik samen met Claudia de Breij heb geschreven, 'De Liefste Oma'. Als derde zou ik zeggen 'Sleutelkind' of 'Ik Zeg Maar Liever Niets'. Vooral de laatste is echt lastig om te zingen met grote sprongen in de melodie, en het meisje heeft dat fantastisch gedaan.

In opdracht componeren (voor kindermusicals) is natuurlijk anders dan iets voor u zelf. Iemand anders schrijft de teksten, de muziek moet passen bij het thema. Dat is denk ik een mooie, maar complexe manier van samenwerken. Wat zijn voor u eventuele "valkuilen" en wat zijn juist de leuke dingen die hierbij horen?

Het leuke is vooral dat je uitgedaagd wordt om iets te schrijven wat je normaal gesproken niet uit jezelf had bedacht. Als een musical bv in Spanje speelt, ga ik in die richting zoeken. Speelt het in de middeleeuwen, dan probeer ik de muziek die sfeer te geven. Er zijn niet echt valkuilen, alleen moet ik het wel doen met de teksten zoals ze worden aangeleverd. En niet iedere tekstschrijver is even goed, dus moet ik soms gaan passen en meten om het te laten kloppen. Het is wel eens voorgekomen dat ik daardoor een opdracht heb teruggegeven. Liedjesteksten schrijven is een vak en niet iets wat je er nog even bijdoet. En natuurlijk moet ik bij jeugdtheater rekening houden met de kwaliteiten van de veelal jonge en ongeoefende zangertjes en zangeresjes. Er waren bij Jeugdtheater Hofplein gelukkig vaak wel professionele zangers/acteurs bij, zoals Loes Luca en Frits Lambrechts en zo, dat was altijd wel prettig. Maar ik heb dat altijd met veel plezier en toewijding gedaan. Niet minder dan bij welke Kayak CD dan ook. Alleen het grote publiek kent het niet.

Als u in de zaal zit om naar de musical te kijken, let u dan ook op de reacties van de kinderen om u heen?

Ik let op van alles. Reacties van het publiek, hoe het gespeeld en gezongen wordt.

U was producer, en bandlid voor/van Camel en Earth & Fire.
Wat zijn uw mooiste momenten met deze bands?

Bij Camel toch wel de tournees. Het prettige daarbij was dat ik niet de eindverantwoordelijkheid had, zoals ik dat wel voel bij Kayak. Ik hoefde 'alleen maar' te spelen, kon me volledig focussen op de muziek. Vervoer was geregeld met zo'n nightliner-bus, en mijn eigen apparatuur stond klaar als we in de zaal aankwamen. Dat is lekker werken. Met Earth & Fire was dat bij concerten toch wel anders. Ik heb dat ook met veel plezier gedaan, maar het werd nooit 'mijn' groep, het bleef de band van Jerney en Bert Ruiter.

U heeft filmmuziek geschreven, onder andere de soundtrack voor "Spetters".
Is er een Nederlandse film of serie waarvan u zegt "Jammer dat ik daar de muziek niet voor heb kunnen schrijven door tijdgebrek?"

Nou, door tijdgebrek...? Ik ben verder nooit meer gevraagd, kun je beter zeggen. Af en toe wat muziek onder tv documentaires of zo, maar het is toch een ander circuit en daar zit ik

niet in. Als ze me vragen zeg ik toch wel ja, haha. Ik zeg niet zo gauw nee. Het is mijn vak, mijn brood, en ik grijp elke gelegenheid aan om iets te schrijven. Je leert van elke opdracht.

U heeft de synth solo gespeeld voor 'Cosmic Fusion' van het super album 'Into The Electric Castle'. Kreeg u van Arjen "alle" vrijheid om uw bijdrage te leveren?

Kende u Ayreon toen al van naam?

Ik wist wel zo'n beetje wie hij was, maar destijds stond hij natuurlijk nog maar aan het begin van zijn succesvolle Ayreon-carriere. Dus hij moest de muzikanten nog bij elkaar schrapen, en nu staan ze ongeveer in de rij om mee te mogen doen. Ja, ik kon doen wat ik wilde, hoewel hij wel aangaf waar hij iets wilde horen. Ik ging gewoon loos en hij was er blij mee.

U bent in al die jaren niet veel veranderd. U heeft geen "aangemeten" imago, dat heeft u ook helemaal niet nodig. Kreeg u in het verleden wel eens het advies om aan imago building te doen?

Nou nee, en daar ben ik ook helemaal niet mee bezig. De enige keer dat er bij Kayak iets aan imago werd gedaan was toen Cindy rond 2009 vond dat iedereen mooi in het pak moest. Dat hebben we een tijdje gedaan. Voor de rest interesseert het me geen moer.

Kathy is een fantastische vrouw. Hoe/wanneer bent u haar tegen het lijf gelopen? En wanneer kwam het plan om Velvet Armour op cd uit te brengen?

Ik had op mijn website laten weten dat ik met nieuw werk bezig was in de sfeer van The Lion's Dream, maar dat ik twijfelde of dat wel een officiële nieuwe CD moest worden. Ik had het eigenlijk als demo's op Bandcamp willen zetten en dan maar kijken of er iets mee gebeurde. Naar aanleiding daarvan nam Kathy contact met me op, en zei dat ze met haar label Friendly Folk Records wel geïnteresseerd was om het uit te brengen. Van het een kwam het ander, en haar enorme gedrevenheid en enthousiasme inspireert mij ook weer. Dat is het leuke van dit vak: soms komen er mensen op je pad die ineens belangrijk voor je worden, en waarmee het klikt. Het aardige is dat mijn naam nu ook in wat andere scenes komt bovendrijven, zoals in de folk hoek. Ik ben geen folkmuzikant en pretendeer ook helemaal niet dat ik daar veel van weet, maar er zijn wel muzikale raakvlakken. Dus ja, als dat resulteert in meer CD verkoop ben ik blij. En wie weet wie ik nog ontmoet.

Wie kwam het idee om van Velvet Armour een boekwerk/collectors te maken?

Je bedoelt het Songbook? Dat was mijn eigen idee, en Kathy vond het een goed plan. Het aanbieden van een boek met de liedjes als bladmuziek maakte voor mijn gevoel het pakketje nog completer dan alleen de CD met de digipack. Op de Kayak website bied ik ook bladmuziek aan van een aantal nummers, daar is ook wel wat vraag naar.

Dat boekwerk moet ook veel werk geweest zijn. Hoe verliep de samenwerking met Henk? In het boek is denk ik meer te zien dan alleen songteksten, zo ja wat is er nog meer te zien?

Ja, dat was veel werk. De samenwerking met Henk Bol was heel prettig, hij is flexibel maar denkt ook mee. Het basis idee was van mij, maar hij heeft het echt prachtig uitgewerkt. Het artwork past echt bij de muziek en de teksten.

Waarom is Velvet Armour/ 'fluwelen pantser' bijna onlosmakelijk verbonden met u als persoon?

Omdat het muziek is zonder concessies, die alleen ik gemaakt kan hebben. Hier zitten mijn muzikale roots: de sfeer van barok en renaissance, gelardeerd met folkmelodieën, en dat gegoten in prog-pop structuren. Bij Kayak hoor je dat soms ook wel terug, maar niet zo ver doorgevoerd als wat ik op Velvet Armour heb gedaan.

Met een band kun je ook niet zomaar alles doen, je hebt een bepaald publiek en dat verwacht iets. Niet dat ik daar altijd rekening mee houdt, want daar ben ik eigenwijs genoeg voor, maar er zijn grenzen. En de bandleden zelf hebben zekere kwaliteiten en sterke kanten, en die moet je benutten. Als je dan iets anders wilt, moet je dat niet met de band doen.

In welke nummers zijn er persoonlijke ervaringen verwerkt?

Mijn nummers, mijn teksten dan wel te verstaan, zijn meestal associatief en zitten vol metaforen. Zo moet je ze ook lezen. Het hoeft niet zo te zijn dat iedereen precies moet begrijpen wat ik erin heb gestopt. Ik vergelijk dat met schaduwen, die vormen aannemen waarin je iets herkent. Doe het licht aan, en de schaduw is weg. Wat jij er uithaalt, daar gaat het om.

Vaak ben ik ook bezig met een tekst en merk ik pas halverwege waar het over gaat. Ik pak hem als het ware uit. Als een beeldhouwwerk, je hakt weg wat er niet bij hoort en uiteindelijk hou je het beeld, de essentie, over. Het hangt er ook vanaf hoe ik begin. Als ik een titel heb, stuurt die me bijvoorbeeld al een bepaalde kant op.

Het mooie is dat je je bij het schrijven soms kunt verplaatsen in een situatie of een persoon, maar je hoeft het niet per se allemaal zelf te hebben meegemaakt. Dat zou wat worden, al die ellende en kapotte relaties waar ik al over heb geschreven. Maar ja, vertellen hoe leuk en mooi iets is wordt wel saai op den duur. Een tekst ontstaat uit een conflictsituatie, en daar zoek je een verklaring of een oplossing voor in rijmvorm en fantasiebeelden. Maar sommige teksten zijn natuurlijk wel duidelijk en hebben geen dubbele bodem of extra lagen. The Road To Forever bijvoorbeeld, dat hoef ik niet uit te leggen denk ik.

Welke invloed heeft covid en hartproblemen gehad op de teksten of op de muziek?

Weinig. Veel was al geschreven voordat dat allemaal gebeurde. Het heeft me hooguit doen beseffen dat je kwetsbaarheid met de jaren toeneemt. Dat iedere dag dat je wakker wordt niet vanzelfsprekend meer is.

Tempus Fugit/ De tijd vliegt

Gaat de tijd sneller naarmate u ouder wordt?

Dat nummer gaat daar niet zozeer over. Het is eigenlijk een vervolg op het openingsnummer The Rose and Crown, de herberg of kroeg waarin alle gasten een bijzondere nacht samen hebben maar uiteindelijk beseffen dat de tijd voorbijgevlogen is, en ze afscheid moeten nemen.

Maar goed, dat de tijd sneller gaat naarmate je ouder wordt, lijkt wel zo, ja.. Je plek in de wereld verandert, je wordt vader, dan opa, fysieke ongemakken....en je jeugd ligt steeds verder weg. Ik vind het ook steeds lastiger om kostbare tijd te verdoen met onzin. De toekomst wordt steeds overzichtelijker als je ouder wordt, zeg ik altijd.

Overigens ben ik blij dat ik geen 16 ben nu. Ik ben niet zo optimistisch over de wereld en vrees dat het er allemaal niet leuker op gaat worden. Ik ben van een generatie die heel veel geluk heeft gehad. Geen oorlogen, geen honger en ongekende materiele welvaart. Ik moet nog maar zien of de generaties na ons dat ook voor elkaar krijgen.

Hoeveel instrumenten speelt u in totaal, en welke heeft u gebruikt voor dit album?

Moeilijk te zeggen. Veel komt uit de computer. Piano is mijn hoofdinstrument, met daarnaast uiteraard synths en keyboards. En ik speel ook nog bas en een heel klein beetje gitaar. Maar voor de blaas- en strijkinstrumenten, dus de fluiten en de strijkers, heb ik waar het budget het toeliet gastmuzikanten gevraagd.

Welk instrument zou u nog willen leren spelen?

Viola da gamba. Dat is mijn favoriete instrument, de voorloper van de cello. Ik houd van instrumenten die in het middengebied zitten. Hoorn, ook zo prachtig.

Welke percussie instrumenten hoor ik? Ik hoor onder andere een schraap instrument
Is dat misschien een guira of guiro?

Kan zijn. Ik heb van alles gebruikt. Tamboerijn, snare, tom, oude handpercussie, cymbals, teveel om op te noemen.

Wat zijn uw toekomst plannen?

Blijven schrijven en muziek maken. Dat is het mooiste wat er is dus dat probeer ik nog even vol te houden.

Alvast dank u wel voor uw tijd!

Graag gedaan.